

Begravelseshandlingen under epidemi og restriktioner: Brug de udendørs muligheder

Ved en kirkelig begravelse er det centrale i højtideligheden jordpåkastelsen. Når de ord og den handling har lydt, er der strengt taget foretaget en begravelseshandling. Det betyder, at der er stor liturgisk frihed ved begravelse og bisættelse. Selve jordpåkastelsesdelen med lovprisning, jordpåkastelse, fadervor og velsignelse er autoriserede ritualer og skal følges. De andre ritualer for begravelse og bisættelse er kun vejledede, og det giver rig mulighed for at tilpasse ritualer til de omstændigheder, der er i dag pga. restriktionerne.

Begravelse og bisættelse er undtaget forsamlingsforbuddet for den udendørs del, hvor der kan være op til 50 personer. Det vil ved mindre kirker betyde, at der kan være flere med udendørs end til den kirkelige handling inde i kirkerummet.

Det er derfor vigtigt at overveje, om man kan inddrage deltagerne udenfor ved fx at have højtalere på kirkegården. Eller om en større del af den kirkelige handling kan foregå udenfor. Det kan fx være ved at opfordre pårørende til at holde eventuelle taler ved gravstedet eller foran rustvognen.

Det er desuden muligt at begynde udenfor med selve begravelseshandlingen, hvor der vil kunne deltage 50 personer. I den indledende vejledning til begravelsesritualet nævnes det: "Hvor det er skik eller nødvendigt, kan jordpåkastelsen ved graven gå forud for gudstjenesten i kirken". Præsten vil da evt. kunne udvide jordpåkastelsesordene med en indledning og udvide rammen med f.eks. to salmer: salme, læsning, lovprisning, jordpåkastelse, fadervor, velsignelse, salme. Efter kisten er sænket i jorden, eller kisten er kørt afsted, vil man efter de pårørendes tak til følget, vil de nærmeste (I kirkeritualet 1685 benævnt sørgefolket) kunne gå ind i kirken og holde en andagt, som med undtagelse af jordpåkastelsesdelen, følger stedets skik og tradition¹. Forholdet mellem evt. kort tale i forbindelse med jordpåkastelse og tale inde i kirken kan ske alt efter de konkrete muligheder og aftale med de pårørende.

Der skal desuden henvises til betydningen af klokkeringning i forbindelse med begravelse og bisættelse. En begravelse eller bisættelse indledes med klokkeringning efter stedets skik. I en tid med mange restriktioner kan klokkeringningen være til trøst.

Man kan også genskabe en række smukke gamle lokale traditioner, som man har haft for at vise medfølelse med afdødes familie. Der er eksempler på, at der strøs blomster og grene, og at flaget selvfølgelig sættes på halv, både på dagen for dødsfald, for henfølge og begravelse.

Endelig kan man overveje, om man ved sognets gudstjeneste med de pårørendes tilladelse og ved indhentet samtykke nævner hvem, der fra sognet er blevet begravet/bisat i den forgangne uge.

¹ Man kan naturligvis også vælge at udsætte denne del evt. til et senere tidspunkt, hvor restriktionerne er ophævet og flere så kan deltage

Elof Westergaard, biskop, Ribe Stift

Litteratur

Konfirmation og begravelse. Betænkning 1100, Betænkning afgivet af Kirkeministeriets liturgiske kommission, Kbh. 1987

Vejledning i den danske folkekirkes gudstjenesteordning med de autoriserede ritualer, 1949.

Gudstjenesteordning for den danske Folkekirke, Ritualbog, 1992.